

30/9

*
 Ernst Reuter hade en lång politisk bana bakom sig, men först efter det andra världskriget framträdde han som en ledare av första ordningen. Född och uppfostrad i en borgerlig miljö och universitetsbildad blev han tidigt socialdemokrat och kritiker av den dåvarande kejsrerliga regimen. Under det första världskriget blev han rysk krigsfånge och som sådan omvänd till den kommunistiska åskådningen. I ett bekant brev rekommenderade Lenin honom till de tyska partivännerna som "utomordentligt intelligent, men en aning för självständig", och han fungerade under en kort tid som det tyska kommunistiska partiets generalsekretärare. Opposition mot den kommunistiska politiken och kadaverdisciplinen förde honom redan i början av 20-talet tillbaka till socialdemokratien, och han tjänstgjorde under Weimarrepubliken som chef för en del av Berlins kommunalförvaltning, som riksdagsman och som överborgmästare i Magdeburg. Under

Hitler sändes han i två perioder till koncentrationsläger och blev sedan såsom landsflyktig professor i kommunikationsteknik vid universitetet i Ankara.

Då Reuter efter krigets slut återvände till Berlin fick han snart en ledande ställning inom stadens socialdemokratiska parti. Han valdes 1947 till borgmästare och blev efter hand, särskilt genom sina insatser under blockaden 1948—1949, den dominerande kraften i motståndet mot kommunismen och en personifikation av det hotade Berlins frihetsvilja. Han var en outtröttlig och skicklig organisatör i det kommunala arbetet; nya spårvägslinjer, nya sjukhus, nya anordningar för att hjälpa flyktingarna var i många fall frukten av hans personliga initiativ. Han lyckades svetsa samman Berlins regering, byggd på landets tre största partier, till en handlingskraftig enhet; han kompromissade och höll ihop de skilda grupperna under en allmer obestridd ledning. Mest berömd blev han dock som Berlins talesman inför Tyskland och världen; han talade med större värme och energi än Adenauer, men utmanade inte på samma sätt som Schumacher genom hätskhet och överdrifter; i mångas ögon var han det mest samlade namnet i Tyskland. Inom partiet hörde han till den s. k. borgmästaroppositionen, som verkade för en mindre extrem utrikespolitisk linje; vid besök i England och Amerika lyckades han genom sin vinnande personlighet och sin prestige som det demokratiska Berlins representant göra mycket för att få hjälp åt hemstaden.

Vid ett par ingående samtal i våras fick jag ett starkt intryck av den intelligens, den kraft och det patos som gjorde Reuter till en betydande personlighet. Han var tydligt medveten om sin överlägsna förmåga, men denna medvetenhet slog inte över i fåfångans löjlighet eller högfärdens isolering; den framstod

som en lycklig verksamhetslust, markerad snarare än begränsad av ett drag av melankoli och trötthet, kanske en följd av den hjärtsvaghet som nu dödat honom. Särskilt minns jag hur han med hetsig iver förnekade att tyskarna i gemen skulle ha haft kännedom om nazismens våldsdåd; efter sina tider i koncentrationsläger kunde han knappast övertyga vänner och anhöriga om hur ohyggligt det där gick till. Han var inte bara en stor politiker, utan också en humanist; han följde även under den brådaste tiden så långt möjligt vad som kom ut inom litteraturen och drömde om att Tyskland ännu en gång skulle göra stora insatser i västerländsk kultur.

H. T.-n

Sept. 10 l. 6. k.
 5 ul. 1 m. 4 a.

S: a 2b